

БАШКЫЛАР ЧУГААЛАШКАН

(Башкыларның август чөвүлө хуралындан)

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-беле). Август 26-та анаа Улуг-Хем районун башкылары чыгып келгеш, боттарының чөвүлө хуралын эртергенер «СЭПТК»-нын июнь Пленумуну шийтпирлер болгаш башкылар коллективтеринин сорулгалары» деп илдеткеди ол чөвүлө хуралга Улуг-Хем паркомунун секретарынын орадакчысы эш К. А. Будук-оол кылган.

Район школаларынын өөредилге кижизилдигиде аждандарында чамдык чедикширинин илдеткеди демдегелди. Шунту 23 школанын иштинден эртең өөредилге чыгында Арыг-Узү, Айгил-Хем, Ийи-Тал сес чыл школалары болгаш Шагаан-Арыг 11 чыл школазы бо талазы-биле өөскү редикшириниде болган. Районунуң школалары өөредилге программанын эртең өөредилге чыгында 89,2 хуу үтүсеткен.

Анык салгалчыларын кижизилдеринге бүгү билини, энергиясын берип, ак-сектилдиге аждалат турар башкылары хуралында өскөн дээрзин ол оон ийи айтыкан. Ийи-Тал сес чыл школанын башкылары Э. Соколова, У. Дамба, Ийи-Тал сес чыл школазынын башкысы О. Ак-кыс, Арыг-Узү сес чыл школазынын башкысы Сарыкова, Айгил-Хем сес чыл школазынын директору Биче-оол болгаш өскөлерин-даа адап болур. Эртең өөредилге чыгында районда 65 башкы боттарынын башкылар турар эртең өөредилге эки болгаш кончуг эки демдегелдер доосканын айтыр ужурут.

Чөвүлө хуралга илдеткеди болгаш санал берген башкылар өөредилге-кижизилдигиде аждандарында четтес талаларында доктап, оларын чайлаадырынын аргаларын демдегел турганнар. Бир-ле дугаарында, чамдык баш-

кылар коллективтеринге арагаларына хандыгар, чурум үрээр чоруктарын турганын айтыр турар. Чижээ, Ак-Турук школазынын башкызы Самбуу, ында урутлар бажынын директору турган Биче-оол олар өөрекчиликтеринге болгаш оларын адилдеринге төлөп чок чоруун көргүзүп келгенини түнелинде ол өөредилге черлеринге чурум шунту сандаргай байдалга турган таварылгалар бар. Ол мшакш Арыг-Бажы сес чыл школазына (директору Самбуга) өөрекчиликтеринин элөөн чамдыкты өөренип турган класстарына катап эртер чоруктарына көөвөд турганын чүгө аждалды кошкандан, өөрекчиликтеринин аразында кижизилдиге аждалынын четтес тургустунуң келгенинде болган дие частыры болгос.

Башкы кадрларын аразында ол хундулуг атты буржартадырына чедип, арага-дарыга хандыгар, боттарынын өөрекчиликтеринин караанга көзүлдүр-ле чурум үрээр чоруктарын бар болуп келгенин санал берген эдтер шыгыны шүгүмчүдөө. Устүндө ады үнөгөндөр аныгда Чаа-Хөл ортукак школанын башкызы Антонов болгаш Арыг-Бажы сес чыл школазынын башкысы турган А. Бегин оларын башкылар чөгүтү шүгүмчүдөө.

Бо өөредилге чыгында школаларын канчар белектеринининин дугайында башкылар элөөн чугаалашкан. Септелге болгаш өөредилге чыгында белектер талазы-биле чамдык чедикширинин өөр демдегелешкен, чамдык школаларда белектерди байдалы эртең чылдыгында куду дээрзин айтыкан. Чамдык черлерде будулга, чугайлашкын мшакш болдуу аждандарын бенин дык шынар чок кылдыр чоруктан. Уруун сес чыл школазынын директору турган Буя-

ны класстарда бүгү-ле чүүлдерин чагыс өнүгү будук-биле быччап алган турган. Шагаан-Арыг хоорайда музыка школазы (директору Медведева) септелгенин ам-даа дооспаан дээр оон-даа ылай. Ол бүгү четтестерин дарый узуткаар хемчеглерин санал берген башкылар демдегелешкөө.

Будурулге практиказын талазы-биле Шагаан-Арыг № 1, 2 школаларын каттышкан будурулге бригаданын мактаан. Олар бо чылын 130 гектар чедле яны-бүрү культуруларын өстүрүп, оларын чагы ажаалданын элөкчөп чорудуп келген.

Башкылар бирик билбес болгаш биче бирилерин өөредир аждат багай өвөс киржикелдиге болуп келген. Эртең чылын районга бижикти биче билдир 105 хире чурттагычлары өөредилгеге хаара туткан, башкылардан 32 кижизил култармейжилер болуп келген. ылагыны Ийи-Тал школазынын башкызы эш Дамыч-оолду ол талазы-биле эки ажалын демдегелөө.

Анык салгалчыларын кижизилдиктери хөй-нитинин аждандарына илдеткеди киржип келгенин чөвүлө хуралга айтыган. Маана хамаарыштыр районда 200 агитарот, 260 пропагандист башкылар барын айтырга четтир. Оларын аразында

пропагандистер эштер Вайнерг, Ершова, Биче-оол болгаш өскөлер-даа эки аждалат келген.

Районда «Билдигер» ниятелинин кижизилгү 90 хире башкылар санатынын турар. Оларын иштинден эштер Вавут-Сүрүн (Ийи-Тал), Санчай-оол (Арыскан) болгаш Ковалев (Шагаан-Арыг хоорай) олар элөөн эки аждалат турар.

Санал берген башкыларын аразында Арыг-Узүдө орус-тыва комплексилге класстык башкызы эш Терешкованын чугаанын башкылар улуг сонуграл-биле дыңсаан. Ол анык башкы урутларынын интернационалдык өзүга кижизилдеринин үлөгер-чижээ билдигиде аждалган, өөркерлеринин чыштарынын эртерерин бирде тыва урутларга, бирде — орус урутларга дагыны, бот-боттарына байыр чедиржир, дузалажыр, эгитпей-айрадыгы өөренип, чурттарынын чагылаадырына ол башкынын кижизилдикти турары солун. Көргүзүп материалдарын класстарга ажыгаларын талазы-биле чаа чүүлдерин Торгалык сес чыл школазынын башкызы эш Фунткова өөргүгө сонуграткан.

Район башкыларын чөвүлө хуралы организастыг белик денелге эртен.

В. БЫШТАН-ООЛ, «Шынык» штаттан дашкаар корреспондентизия.

Хулиганнарны шынгылы харыысалгаже

Өвүр районун Хандагайты суурунда болгаш оон коожам «Коммунизмче орук» колхозта Төвүндө сөөгү үлө оорлар, хулиганнар илерер турар аразын.

Чижээ, үстүндө колхозтун Улаатайда хойжу бригаданыга турган дерги салымынн бараанынын билдирмес кижилер оорлаан. Оон сонда колхоз төвүнүн магазынде болгаш Хандагайты суурун аш-чөм барааныры садар магазынде барааныры оорлаан бөдүк оорлар туртурган. Оларын хөй-ле аныктар, харин-даа көдөэ клуб арелекчизин Быстан-оол дээр бенин ол кеминг херектерин үлөткенеринин илдепкейи киржикчизи болган.

Хандагайты суурга дүне бөлүткөжип алган, күдүмчүга чоразн хамааттыларга халлаашкын кылгып, оларын үлөтп, төвөп турган эрбөкчилер база илерген. Бо бак херекти мурунда шийтирип чорашн чанып келген, ниятелиге аждыкты күшөжү кылбайн, адаынын тежөөлүгө амыдагы турган Ондар Бара-оол база оон өнүгү, кааза-даа аждылааып турган Монгуш Чаш-оол деп анык кижилер үлөлдиге турганнар. Олар Чадааналдан албан ужурунда келген телефон септекчизин кижизин

Херэженнер бригаданында

Чөөн-Хемчик районун «Тыва» совхозта Ковалыг Силингбеге удурган 13 кижизил составыг тудугу херэженнеринин бригаданы кызымаккай аждалат турар. Ол бригада чуртталганын 6 бажындарын шугуакарлап, печкаларын салып, 4 бажындарын септелгенин дооскан болгаш нефтебаанын улуг доскарлары-

кырыпче дүне халдааш, ону өтөткөчүн, шыгын үтөткөчүн, тутурганнар.

Оон мурунда Доржу Д. Докпак-Бөк, Артур болгаш өскө-даа чамдык кижилерге уду хулиганнар дүне база халдаат турган. Ол кижилер илдертингез болза-да, оларын база-ла Ондар Бара-оол, Монгуш Чаш-оол суугар боор джили, суурун чурттагычлары чугаалажып турарлар.

Оор болгаш хулиган херектер үлөдигери районун төвүндө, ылагыны анык кижилерин талазында ууда-дараа илерер турар чорук, ында комсомол организастыгынын кижизилдигин ажалды кошкак тургусканын. ылагыны социалисттик хойбү-дүрүм танымалазынын сөөгү үлө барык чорувай келгенин тодаргай херечкелөө.

Районун партия, совет, хөй-нитин организастыгынын талазында ажалды чөпүң ортузунга масса-политиктиг ажалды калбатып, совет кижилерин, анык салгалчыларын коммунизминин моральдыг дүрүмнеринге өөредип, кижизилдеринге кирчегейин улам-на күштедирери чугула болуп турар.

А. АРТАА.

Комсомолчу үш өңүктөр Галя Зуева (солагай талазында), Галя Коваленко (ортузунда) биле Галя Корякина. Тудуг үчилдигинин өөренип тургаш-ла, ол кыстар чарылбас деп шийтирген, а өөредилге доостуру-биле Хакас автономнуг областың Черногорскиде камволь шепкен комбинатынын тудуунга аждыдаары-биле кады чедип келген. Өңүктөр тудуба мурнакчи бригадасы тергиш эки ажалдап, бүгү кижилер-биле кады нормаларын үргүлчү ажыр күөсөдип турарлар.

СЭТА-ның фотохрошкызы.

„Нүгүлдээшкннге удур“

«Тайбынын Бүгү-делегей Чөвүлөтинин Информастыг бюллетени» Венада учурап турар. Редакция «Нүгүлдээшкннге» уадыр деп эге-биле тайбың талалакчыларын шимчээшкннинге мыдат төлөө-челеринин ядролуг чепсетин шенделдеринге холбаштыр туружуну дугайында тайбыңчы Бүгү-делегей институтуну материалдарын парлат турар. Ядролуг болгаш водородтук чепсеттерин шенделдерин соксады дугайында айтыр талалык-биле мыдат удурутунчалар мурунда кандыг турушту барымаалап турганнар, ал олар тайбыңга ынакшыдыг күштерге удуру чарыдарыкчы хеделиширининин өрүнчө киргеш, ол туруштан кайы хире ырай бергенини дугайында номучулар тодаргай билип ап болур, боттук фактыларга үндөйлөттүнгөн ол чүүлду бистиң солунуvusна парладыыс.

Ядролуг чепсеттин шенделдерин хоругуу дээр туруштук демисежип турар тайбың талалакчыларынын бүгү дегелей шимчээшкннинге удуру тушугаанынын кампаныны Кыдатта сөөгү үлө калбартып турар. Тайбың талалакчыларынын адрезинге хамаарыштыр, барымыда чок буруу-далымшынар-биле калбарган ол кампаныда чоккуу эртең үнөңи фактыларын каржым-биле хажыкчыл база шунту үгүлдө турар чүүлдер бар. Ядролуг шенделдерин хоругурунга Пекинни өжөөнөшкөк болуп турары болза, чепселенишикин дүжүдеринин болгаш тайбың дээр улустарын демиселинин айтырларын мыдат удурутканын дүмбөй көрүп турарын мөөнөттингөн илдерээшкн болган. Кыдат хөй-нитинин хөй саныг төлөөчелеринин кийириштирип турар митинглеринин иштинде тайбың талалакчыларынын шимчээшкннин өн-өе бузары-биле хоптал үгүлдөдөрүнө, ол шимчээшкннин кол принциптерин буржартадырына аждылап турар. Тайбың талалакчыларынын шимчээшкннин бактакчыларынын ролун доктор Го-Мо-жө болгаш чотаалчы Мао Дунь

Бодунун чаанын тайбының херээнге удураанышкык туружу бадыткаарын орадажып турар тайбың камгалаанын Кыдат комитетинин төлөөчелеринин чыдаактары шүгүмчүлдө-даа дөмөшкөө. Ядролуг шенделдерин кезик-чамдыктап хоругданын чепселенишикин эилдер буюдуринин ам-даа доктапсаан, ядролуг дайыннын айымын чайлааган дээрин бадтыктар дээр ажык-ке-ле чаа булгап турганынын херээ чү? «Шуптузун кылдыр аам чүпү-даа кылбас» деп формула-биле шиптыгып алган, чепселенишикин дүжүдеринин баштайгы чугула басымын кайы-хаман чок бактаарынын ужуру чү?

Тайбың талалакчыларынын бүгү дегелей шимчээшкннин бодунун тыптып келгенин эгеңден тура-ла, ядролуг дайыннын өөскүп келиринин аргаларын уауктарыны турушту-биле чедип аларын орадажып келген болду ол соругтанын чедип алар дээр атомтук болгаш водородтук бомбаларын шенделдерин хоругуу дугайында дүжүрүкчанын негеп турган, массалыг уаукташыкынын чепселерин хоругуру дээр бижым-биле дээржүп келген. Ол соругдаларын чедип аларын орадажкын, тайбың талалакчыларынын шимчээшкннин чепселенишикин эилдер буюдурин соксадырынын херээңе боттук салымшынын кийрип турган кандыг-даа кезик-чамык хемчеглерин байырлап хулөп ап турар.

Тайбың талалакчыларынын бүгү дегелей шимчээшкннинге мыдат төлөөчелеринин мурундалыг медегелдеринге бир өвө шыныгар чүвө болза, ядролуг чепсеттерин шенээрин хоругуу дугайында айтыр талалы-биле Тайбыңчы Бүгү-делегей

чөвүлө-биле оларын аразында чөвүлдөөр чок турган. Олар бо шугуну барымаалаап турганнар.

Кажан, бел-ашы чыл мурунда, ядролуг чепсетти шенээрин доктурган соксадыры дээр тайбыңга ынакшыдыг бүгү күштерин күчүлдү кампаныны бүгү дегелейге калбарып эгелөөдө, тайбың камгалаанын Кыдат комитети чагай сектилдик кижилеринин ол негелдеин бодунун дегелик турарынын дугайын медегелдөө.

1957 чылдын март 1-де тайбың камгалаанын Кыдат комитети тайбыңчынын Чөвүлөтинге чорукчан бодунун бижинге ядролуг шенделдерини буруу шапкап болгаш шенделдерин соксады дугайын медегелдөө. Ол бижикте чугаалааны болза: «Атомнуг болгаш водородтук чепсетти, ол чепсетти шенээрин соксадырыдан эгелөөш, хоругуу дугайында совет саналдарын мыдат улус бүгү сеткил-чүрөңден дегелик турар.»

1957 чылдын март 29-та ядролуг шенделдерин соксадыры дегелейн улустары улам-на турушту-биле негеп турар деп демдегелөө медегелдиде тайбың камгалаанын Кыдат комитети кылган. Медегелдиде чугаалааны болза:

«Кыдат улус ядролуг чепсетти ажыгаларына болгаш шенээринге удуру турушта демисежип турар. Ядролуг чепсетти хоругуу дугайында болгаш ядролуг чепсетти шенээрин доктурган соксадыры дугайында айтыр талалы-биле КНО-нун чепселенишикин дүжүрүкчанын талазы-биле адалык Комиссиясына киргеш совет саналды бис дегелик тур бис. Ол ышкын, атомтук болгаш водородтук

чепсетти шенээрин хоруп турар доктаамал дүжүрүкчанын чаргыже чедир, ядролуг шенделдерини тур соксадырынын дугайында дүжүрүкчанын чарар дугайында совет чактык саналын бис база дегелик турар бис».

1957 чылдын апрель 2-де ТБЧ-нин Буюрунун Берлинге болган сессиясында кыдат төлөөчөкчи ядролуг чепсетти шенээрин соксадырыныче кыйгырып турар угууганын хулөп алдыр дээр балдылаан.

1957 чылдын апрель 26-да тайбың камгалаанын Кыдат комитетинин доктаамал комитети ТБЧ-нин Буюрунун ол угууганын чүгүлдү деп хулөп көргөн.

1957 чылдын май 19-та тайбың камгалаанын Кыдат комитетинин даргазы Го Мо-жө ядролуг чепсетти шенээрин доктурган соксадыры дугайын айтып турар медегел кылган.

1957 чылдын июнь 16-да Коломбига (Чейлон) ТБЧ-нин сессиязында ядролуг шенделдерин доктурган соксадырыны кыйгырып турар бүгү чакаттарга Кытыгыры дээр кыдат төлөөчөр балдылаан.

1957 чылдын июль 2-де Пекинге болган массалыг митингиде ТБЧ-нин сессиязына чорашн кыдат төлөөчөр чүвө чугаалаан болгаш ол сессиянын шийтирип буруну-биле хулөп ап турар резолюция хулөп алдынын. Мында айтыканы болза: «Коломбага болган сессияга хулөп алдынын шийтирп тайбың дээр, ядролуг чепсетти шенээрин соксадыры дээр ядролуг чепсетти аймактында удуру демиселге делегейни бүгү уауктарыны көдүрүп база сорук кийрип шыдаар.»

1958 чылдын май 15-те «ТБЧ-нин информастыг бюллетенин» доктор Звигелинин бодунун ядролуг чепсетин шенээрин чагыс талалы соксадыры дугайында шийтирп-биле хожобаштыр, тайбың камгалаанын Кыдат комитетинин удуруткучлары-

биле интервьюны парлаан. Ийчэн олар мында деп чугаалап турганнар.

Го Мо-жө: «Ядролуг шенделдерин чагыс талалы соксадыры дугайында совет Эвгелинин шийтирпиге бүгү делегейин улустары ийге байыр чедирип турар. АКШ-тың болгаш Англиянын чакатарынын шийтирип хулөп ап, совет саналдыче чөпшээржир болгаш боттарынын ядролуг шенделдерин доктурган соксадыры боор деп шыгыны ичептер бис. Ол мшакш, ядролуг чепсетти шенээрин соксадыры, атомнуг энергия чүгө мырындай тайбың соругдаларга ажыгалатынган турар кылдыр, ядролуг чепсетти бүтүрөөдөр, мөөнөздөрдөн болгаш аждыг азарында ойталаарынын хевирин дээрине база ботуреп турар бис.»

Мао Дунь: «Шенделдерин соксадыры дугайында совет Эвгелинин шийтирп ол угуузуун болгаш чазанын ак-сеткилдигин, шийтирп-линин дугайын база катап херечилеп турар. Мен ол шийтирип дегеликши, кыдат улус болгаш өскө-даа тайбыңга ынакшыдыг уауктар совет чактык ол Медегелин дегеликше шийтирп болгаш саала чок хөдөлү дээрине ботурелинин илереп тур мен.»

С. Бурхам: «Делегейиң улустары совет Эвгелинин ол тайбың инцидентти өзүн-биле чугаалатканын турар. Совет Эвгелинин ол бажыны ядролуг чепсетти шенделдерин бүгү тала-биле соксадыры дээр, кедизиде барып ядролуг дайыннын айымын чылдыр дээр демиселге улустарынын сорук кийрип турар.»

1958 чылдын июль 16-да Стокгольмда чепселенишикин дүжүрүкчаны болгаш бүгү делегейге дем калдыртырылгасы дээр Конгресске кыдат делегациянын башчыны Го Мо-жонун бодунун чугаазына демдегелөө болза:

«Бис шунтуvus ядролуг шенделдерин соксадыры дээр туржук турар бис. Ядролуг чепсетти болуп турар АКШ болгаш Англия совет Эвгелинин үлөгөрин өдөр болгаш боттарынын шенделдерин база соксадыры боор деп идеп турар бис».

1958 чылдын июль 22-де Стокгольм Конгрессинге кыдат делегация болза, ядролуг чепсетти шенделдерин соксадырына турар ужурут, чепселенишикин бүгү-нитиде болгаш контрольду дүжүрүкчөө орктук ол аждылар дээрине база хулөп алган Кытыгыры дээр балдылаан.

1958 чылдын август 6-да Пекинге болган массалыг митингиде Стокгольм Конгрессинин шийтирпиге кыдат улустун ийи-биле дегелик турарын дугайын чугаалап турар болгаш ол шийтирпиге күөсөдиринге мыдат улус күөкүнишиктерин мотак чок киргериңе белеин медегел турар резолюциянын хулөп алган турган.

Шоогу-ла үлө өвөс эртең теге хамаарып фактылар мындагы-дыр. Тайбың камгалаанын Кыдат комитетинин төлөөчелеринин туружу кылды турган. Ийчэнла-да ядролуг чепсеттин шенделдерин хоругуу дугайында айтыртыга делегейин тайбыңга ынакшыдыг бүгү күштеринин ниги шугундан оларын ойталаашкыны 1958 чылдын эгелөөш, улук-на иден аларган. Ядролуг шенделдерин хоругурун негелдери киргериңе ТБЧ-нин документтерин дээр кыдат делегатарын ийчэн балдылап тураржок, ол негелдериң улук-далары мыгаштап чоруй, адалык сөөдүлде, боттарында баштайгы туруштарында бүтүп-биле ойталаар, Ам дээрге олар делегейин тайбың талалакчыларынын шимчээшкннинг ынды-ла үр эвөсте дегелик турган ол-ла чүүлдерин кылдыкшыны-биле буруу шаап турарлар-дыр.

(Уланчызы 4-кү арында).

негелдезинге чедир ам-даа кылдырмаан.

Шоокарларда-даа, бичини чаштарын кижизилдиге турар албан черлеринде-даа аждалат турар кижилер эми шийчилгенин чыдаа ийден эвөөш өвөс катап, а столовааларда болгаш өскө-даа аш-чөм будурулгелеринде аждалат турар кижилер квартал санында-ла эми шийчилгенин эртип, бодунуң санитар дептержежинге ол дугайында демдегелдиди эмне-де-санитария черлеринден кылдыртып ап турар ужурут. Бо айтыр республиканың кайы-даа школаларында хайрагалдан дашкылар турар. Чамдыкта ол талазы-биле негелде тургузарга, башкылар, ылагыны кижизилдикчи башкылар ону шунту херекке албайн, бодунуң кара-турамы-биле ойталаар таварылгалар бар. Ол ышкын чамдык школаларын столовааларында ийи-үш чыч аждалат турар херезинде санитар дептержежинин хоста бенин тулду көрбөөн кижилер хөй.

Республиканын, хоорайнын, районнарнын санитар-эпидемиологтук станцияларын хымдаларынын үргүчү кылдып, аш-чөм будурулгелеринде, школаларда, ясли-садларда, столовааларга аждалат турар кижилерге тускай санитар дептержежинин тынысы эржекот чугула.

Бо талазы-биле республиканын кадык, хоорайнын-даа санитар-эпидемиологтук станцияларында негелдээр тургузарга, бисте мылды дептержежинге чок, боттары кылмып алдынар дээр.

Бо айтырын херекке албайн турарында чүү түп турары? Оон тодаргай чижээ бо-дур. Эртең чылын школа-интернаттын дирекциязын амчынин кандыг-даа чөпшээрели чокка бир аждык түбөрүлдөтүп, бир шээр аарымдан аарып турган, үчүтүн ам-даа дүжүрүткөн кижини ажалды хулөп алган турган. Кажан школа эмчизи ол дугайында айтырп тургузуп келирге, өскө ажалдакчылар тымыбас-тыр, эмнедип турар кижилер кандыг боор дээр чижиктиг удураанышкынар школанын аждалачыларында-да, ол ажалдакчыларын боттарында-даа мыналып турган. Ол дээр өөреникчилерге кандык айымы чедирип болур эки угаап билбей турган, биче-даа ону тоовас чорук—айымыдыг дээрн кижизилдиге билдинтир.

Бичий чаштарын школа назымын болгаш эгелөөш-ле күш-ажылаа мынак кылдыр кижизилди—школанын болгаш ага-илеринин мурунда салдынган кол айтырларынын бирөөн өл. Ийчэнлажок күш-ажык бүтүрүлө бичини кижизилдин хар-назымын, күш-шыдалынын аялы-биле база тускай хемчөөлүг болур. Ол талазы-биле Улус чырмыдыкын мнистерствозунун-даа, Кадык камгалаа министрствозунун-даа тускай айтышкынары бар. Мындыг түбөрүжө, бичини кижилерин, ылагыны өгө класстар өөреникчилерин ажалчынар чепселениге чыдак кагаш, сонга шилдери чугулар, шала чугулар, столоваага ийг чөм дамыр дээр чижиктиг оозал-ондак болуп, школачынын кадымына хораны чедирип болур ажалдарын кылдыртып турар.

Бистин туртувуста, ылагыны бистин республикада урууларынын халдадырды аарыгылар кончуг дүргөн базым-биле чыл бүрдө-ле узуткатканын, халдадырды аарыгалардан аарып турар бичини чаштарын саны кызырып турар. Ийчэнлажок диктенерия, паротит (сынига), вирустуг грипп, салгып оспазы дээр ышкын чамдык аарыгыларын ам-даа когу үлөбөөн болгай. Ол ышкын араан уруулары 2—3 хонук иштинде-

школаже баарында доктапкан, соокка алыскан дээр чижиктиг урууларын кадык тургалардан доктургангылаш, тускай өөредилге чыгырар ужурут. Бо айтыр республиканын кайы-даа школаларында черде орта шийтирлеттинмөө.

Оон түнелинде чүү болуп турары? Эртең өөредилге чыгында Кызылдын школа-интернаттың чамдык уруулар кодурааша, амыа хөй өөредилге шактары үстүнгөн. Ол талазы-биле мында аждалат турар эми будурулгу бойбайлаан харын, мшакшала-даа ол аарыг эгелеп, ийи-чаныгыс кижилер аарып берген турга, оларын аңгылап, өскө өөредилге чыгырарын эмнеен болза, хөй кижизил аарыштап барып болур турган. Ол үлө республиканын кеш аарызынын эмнегелге доктап, ол мшакш ол эмнеге караынгане турган. Мындыг берге үлө бенин аңгылаар дугайында негелде салып, санитар эпидемиологтук станциянын тускай айтышкынын турга бенин школа дирекциязы ону эрте хемчөө алар дугайында эмчизин сөзүн, айтышкынын херекке албаан.

Кызыл хоорайга вирустуг грипп негептер турар үлө кодуу

